

Page: 7

Reach: 118000

Country: SLOVENIA

Size: 533 cm2

1 / 2

Vzajemni skladi

Del pidovske zgodovine se končuje

Matjaž Polanič

Obdobje pidovske tranzicije, ki so ga poseblejale številne investicijske družbe, ki so nemalokrat interese malih vlagateljev postavljale na zadnje mesto, se počasi končuje. Z iztekom dveletnega prehodnega obdobja so namreč v začetku meseca še zadnji "ujetniki" pidovskih skladov dobili možnost nekaznovanega unovčenja svojega premoženja oziroma tistega, kar je od njega ostalo.

Z iztekom dvoletnega prehodnega obdobja so tudi imetniki točk NFD 1, zadnje investicijske družbe (id), ki se je preoblikovala v vzajemni sklad, naposled dobili prosto pot za nekaznovano prodajo svoje naložbe. Vse do začetka avgusta so morali vlagatelji v NFD 1 pri izstopu poleg standardne izstopne provizije plačati še dodatno, 10-odstotno kazensko provizijo, najvišjo, ki jo je pri preoblikovanju v vzajemni sklad določil kateri koli id.

S tem se je začel tudi pospešen izstop vlagateljev iz NFD 1, kar bo svoj pečat pustilo tudi na domačem borznem trgu, vez med domačo industrijo vzajemnih skladov in slovenskim kapitalnim trgom pa se bo še dodatno natrgala. Po zadnjih podatkih Agencije za trg vrednostnih papirjev (ATVP) imajo vsi domači vzajemni skladi v lasti za le še 175 milijonov evrov delnic slovenskih podjetij, od česar okoli polovico odpade zgolj na NFD 1. Slednji bo sedaj prisiljen v prodaje svojih naložb, saj med njegovimi večjimi vlagatelji prevladujejo različni holdingi, ki so že končali v stečaju oziroma se sprehajajo nevarno po robu insolventnosti. Glede na zadnjo znano lastniško strukturo NFD 1 je pričakovati, da bo v naslednjem obdobju svoje točke prodala najmanj tretjina lastnikov, velik pritisk je pričakovati tudi od malih vlagateljev.

Konec prehodnega obdobja za NFD 1 predstavlja tudi zaključek

pomembnega dela slovenske privatizacije. V njej so aktivno vlogo igrale zlasti pooblašene investicijske družbe (pidi), ki so se kasneje preoblikovale, združile in razdelile na holdinge in ide, slednji pa nato preoblikovali v vzajemne sklade. Trenutno obstaja 12 vzajemnih skladov, ki izvirajo iz pooblaščenih investicijskih družb. Konec lanskega leta so skupaj premoogli za 660 milijonov evrov premoženja. Od tega zneska naj bi okoli 400 milijonov evrov izviralo še iz obdobja privatizacije, ko številnim državljanom svojih certifikatov ni uspelo vložiti v podjetja in so bili dejansko prepuščeni različnim pidovskim upravljalcem.

Na vrhuncu borzne evforije oziroma preden se je začel val preoblikovanj v vzajemne sklade, so imele vse investicijske družbe, ki so nastale z razdelitvijo pidov, okoli pol milijona vlagateljev (trenutno okoli polovico manj), kar je več, kot jih danes premorejo vsi domači vzajemni skladi skupaj. Prav tako so bili idi eden izmed najpomembnejših lastnikov slovenskih podjetij, saj so imeli še konec leta 2007 v lasti za okoli milijardo evrov slovenskih delnic, skupaj s preostalimi vzajemnimi skladi pa še približno pol milijarde evrov več. Toda zaradi padca tečajev in zahtev številnih vlagateljev, ki so po preoblikovanju v vzajemni sklad želeli prodati svoje naložbe, je premoženje teh skladov začelo pospešeno kopneti. Prav vzajemni skladi, ki izvirajo iz pidov, so v zadnjih letih prispevali tudi velik del k skupnim neto odlivom iz domačih vzajemnih skladov. Med redkimi izjemami je bil Triglav Steber Global, ki mu je zlasti po zaslugi naložbenih zavarovanj Zavarovalnice Triglav uspelo nadoknaditi osip malih delničarjev. Na drugi strani se je samo v minulem letu iz nekdanje Maksime ID (sedaj NLB Skladi Globalni delniški) odlilo za kar okoli 34 milijonov evrov premoženja, iz NFD 1 pa okoli deset milijonov evrov. Skupni lanski odlivi iz vseh vzajemnih skladov so znašali slabih 110 milijonov evrov.

Čeprav so privatizacijski skladi od začetka krize izgubili velik del svoje vrednosti, so se kljub temu odrezali bistveno bolje kot številni privatizacijski holdingi, ki so v zadnjih letih že končali v stečaju. »V vsem obdobju finančno-gospodarske krize se ni niti enkrat zgodilo, da kateri od vzajemnih skladov (tudi tisti, ki so se

preoblikovali iz idov, op. p.) ne bi bil sposoben izplačati katerega od vlagateljev,« opozarja predsednik uprave KBM Infonda in Združenja družbe za upravljanje investicijskih skladov Matjaž Lorenčič. To je sicer v veliki meri tudi posledica dejstva, da se idi in vzajemni skladi niso smeli zadolževati, medtem ko je prav breme previsokih dolgov popokalo marsikateri privatizacijski holding in s tem tudi premoženje nekaj sto tisoč malih vlagateljev.

Poleg cerkvenih holdingov Zvon Ena in Zvon Dva so namreč v zadnjih letih v stečaju končali tudi Infond Holding, Center Naložbe, D Naložbe, CG Invest (nekdanja Aktiva Naložbe), Pom Invest in Maksima Invest, medtem ko sta Maksima Holding in Mercata končali v prisilni poravnavi, Vipa Holding pa se skuša rešiti z likvidacijo. Toda tudi delnice preostalih še delujočih pidovskih holdingov malim delničarjem doslej niso prinesle večje koristi. Delničarji Vizije Holding, Vizije Holding Ena, Hrama Holdinga, Modre linije Holding, PSZ (nekdanja trdnjava Holding in Trdnjava Holding Ena), Siventna, NFD Holdinga, M1 ter KS Naložb svojim delničarjem nikoli doslej niso izplačale niti evra dividend, danes pa se z njihovimi delnicami po večini trguje po vsega nekaj centov. Redka izjema je KD Group, ki je do začetka krize redno izplačevala dividende in ki je tako po skupnem premoženju (260 milijonov evrov) kot tudi po tržni kapitalizaciji (50 milijonov evrov) največji preživeli ostanek pidovske industrije. x

Fotografija: Bojan Velikonja/dokumentacija Dnevnik

Vzajemni skladi, ki so nastali iz investicijskih družb

Podatki Ajpes, letna poročila, mesečna poročila

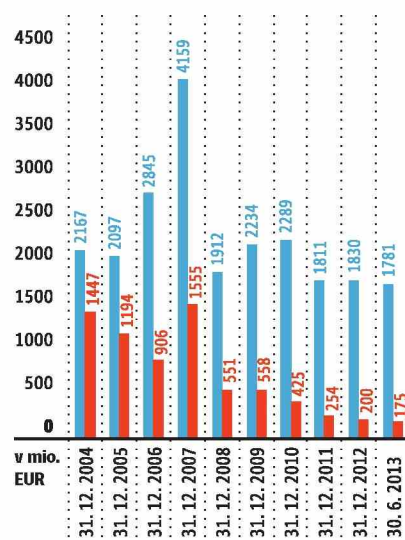
sedanji upravljalec	vzajemni sklad/ podsklad	predhodnik	leto preoblikovanja	število vlagateljev	Čista vrednost sredstev (31.12.2012)*
Alta Skladi	Alta Primus	Pomurska ID 1	2004	7983	20,6
	Alta Senior	Krona Senior	2010	5953	23,2
KBM Infond	Infond Dynamic	Infond ID 1	2008	28.817	12,4
	Infond Global	Infond ID	2008	29.713	31,1
	Infond Krekov globalni	Zvon Ena ID	2010	30.102	12,1
	Infond PBGS	Zlata Moneta I	2006	10.539	17,7
Triglav Skladi	Triglav Steber Global	Triglav Steber 1	2005	42.941	305,5
	Abanka Skladi Delniški Evropa	Vipa Invest	2005	n.p.	14,6
NLB Skladi	NLB Skladi Globalni delniški	Maksima ID	2008	n.p.	44,5
KD Skladi	KD dividendni	KD ID	2011	27.283	47,4
NFD DZU	NFD 1	NFD 1	2011	n.p.	93,4
Primorski skladi	PS Modra Linija	Modra Linija ID	2005	n.p.	38,5

*v mio. EUR

Premoženje vzajemnih skladov in idov skozi leta

Podatki: ATVP, lastni izračun

Skupna sredstva vzajemnih skladov in idov

Naložbe vzajemnih skladov in idov v delnice slovenskih izdajateljev